

Werkbladen voor het monitoren en evalueren van de inzet van buurtsportcoaches

Bijlagedocument bij: 'Stappenplan voor het monitoren en
evalueren van de inzet van buurtsportcoaches'

Wikke van Stam

Anouk Brandsema

Caroline van Lindert

Inhoud

In het rapport 'Stappenplan voor het monitoren en evalueren van de inzet van buurtsportcoaches' wordt in acht stappen omschreven hoe u te werk kunt gaan bij de monitoring en evaluatie van de werkzaamheden van de buurtsportcoach. Om de stappen concreet en praktisch te maken, hebben wij in dit rapport werkbladen samengevoegd. Deze kunt u gebruiken voor uw eigen gemeente.

1.	Checklist voor monitoring en evaluatie	3
2.	Werkblad doelen	4
3.	Werkblad monitorings- en evaluatieagenda	5
4.	Werkblad ervaren effect	6
5.	Werkblad registratie activiteiten	7
6.	Werkblad vergelijking doelen en resultaten	8

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving
Utrecht, september 2018

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

1. Checklist voor monitoring en evaluatie

Met behulp van deze checklist kunt u tijdens het proces van monitoring en evaluatie controleren of u niets vergeten bent.

Doelen

- Situatiescan maken (input van: partners, beschikbare openbare data, etc.)
- Lokale vraag/behoefte ophalen bij lokale partijen en gemeente
- Thema('s) kiezen waar de buurtsportcoach op gaat inzetten
- Doelgroep(en) bepalen waar de buurtsportcoach op gaat inzetten
- Doelen formuleren: concreet, specifiek en tijdgebonden
- Doelen indelen in MAPE (Middelen, Activiteiten, Prestaties, Effecten)
- Plan van aanpak maken, waarmee de doelen behaald kunnen worden
- Partners betrekken
- Indicatoren bepalen (waarop worden doelen gemonitord)
- Monitorings- en evaluatieagenda bepalen
- Registratiedocument vaststellen en deze afstemmen/delen met partners

Uitvoeren

- Uitvoeren monitorings- en evaluatieagenda
- Data registreren

Analyseren

- Gemonitorde data samenvoegen
- Data indelen in MAPE (Middelen, Activiteiten, Prestaties, Effecten)
- Doelen en data in MAPE-schema tegen elkaar afzetten
- Bepalen of gemonitorde resultaten voldoende zijn
Zo niet: extra data verzamelen of aanvullend onderzoek doen
- Evalueren, resultaten interpreteren
- Conclusie trekken over doelstelling(en)
- Partners betrekken bij conclusie
- Conclusie trekken over hele buurtsportcoachbeleid

Bijsturen

- Verbeterpunten benoemen (in samenspraak met partners)
- Bepalen of en waar moet worden bijgestuurd in beleid of uitvoering
- Bepalen of en waar moet worden bijgestuurd in monitoring en evaluatie
- Bepalen wat naar wie gerapporteerd moet worden (doel en doelgroep publicatie)
- Publiceren rapport/factsheet/etc.
- Gesprek aangaan met (mogelijke) partners n.a.v. conclusies

2. Werkblad doelen

In dit werkblad kunt u doelen formuleren voor activiteiten, prestaties, korte termijn effecten, middel lange termijn effecten en lange termijn effecten. Schuingedrukt is een voorbeeld toegevoegd. Voor toelichting, bekijk stap 2 van het stappenplan. Probeer de verschillende doelen goed op elkaar aan te laten sluiten: het activiteitendoel draagt bij aan het prestatiedoel, het prestatiedoel aan het korte termijn effect doel, etc. Bij het invullen begint u met een doel dat u al heeft bedacht (bijvoorbeeld een lange termijn effect of een activiteit). De doelen rechts van dat doel formuleert u door van daaruit te beredeneren wat dat doel oplevert. De doelen links van dat doel formuleert u door vanuit daar te beredeneren wat eraan vooraf gaat. Het thema omschrijft in een (paar) woorden wat de doelen op die regel inhouden. In dit werkblad is plaats voor drie thema's, maar u kunt altijd meer regels toevoegen mocht u meer thema's hebben.

Thema/middel	Activiteiten doel	Prestatie doel	Effect doel		
			Korte termijn effect	Middel lange termijn effect	Lange termijn effect
<i>Thema: Eenzame ouderen. Middel: 0,2 fte buurtsportcoach + € 500,- activiteitengeld</i>	<i>Gesprekken met de welzijnsorganisatie, de 2 ouderenzorgcentra, de 5 sportaanbieders en het buurthuis, en een kennismakingsbijeenkomst organiseren.</i>	<i>Partners zijn betrokken; zij helpen met vinden, motiveren, doorverwijzen en aanbieden van beweegactiviteiten; ze bereiken tenminste 20 nieuwe oudere deelnemers.</i>	<i>Netwerk is opgericht en zelforganiserend; deelnemers waarderen beweegactiviteiten positief.</i>	<i>50% van de deelnemers heeft het daaropvolgende jaar meer sociale contacten.</i>	<i>Percentage eenzame ouderen met 10% afgenomen drie jaar na opzet netwerk.</i>

Bron: Mulier Instituut (2018).

3. Werkblad monitorings- en evaluatieagenda

In dit werkblad kunt u de monitorings- en evaluatieagenda kunt noteren. Voor toelichting, bekijk [stap 5 van het stappenplan](#). Schuingedrukt is een voorbeeld toegevoegd. Per thema heeft u één werkblad nodig. Vul in de linkerkolom het thema, de middelen en de doelen in die u heeft geformuleerd in het [werkblad doelen](#). Vul vervolgens de indicatoren in, bepaal hoe u die indicatoren meet/verzamelt en sluit af met hoe u de resultaten deelt.

Thema	Indicator	Gegevens verzameling			
		Methode	Doelgroep	Tijd	Wie
Middel:	Wat kan gemeten worden om vast te stellen of een verandering heeft plaats gevonden? (Zie hier een overzicht van openbare beschikbare data)	Meetinstrumenten om gegevens te verzamelen? (Zie hier een overzicht van bestaande meetinstrumenten)	Bij wie worden de gegevens verzameld?	Wanneer worden de gegevens verzameld?	Wie gaat de gegevens verzamelen en structureel bijhouden?
Activiteiten doel: <i>Gesprekken voeren met welzijnsorganisatie, 2 ouderenzorgcentra, 5 sportaanbieders en buurthuis én een kennismakings-bijeenkomst organiseren.</i>	<i>Aantal gesprekken organisaties; aantal kennismakingsbijeenkomsten georganiseerd</i>	<i>Tellen van het aantal gesprekken, het aantal bijeenkomsten en het aantal partners waarmee gesproken is, en dit noteren in een Excelbestand.</i>	<i>Buurtsportcoach</i>	<i>Eerste kwartaal van jaar Y (wanneer de gesprekken plaatsvinden)</i>	<i>Buurtsportcoach</i>
Prestatie doel:					
Korte termijn effect doel:					
Middel lange termijn effect doel:					
Lange termijn effect doel:					

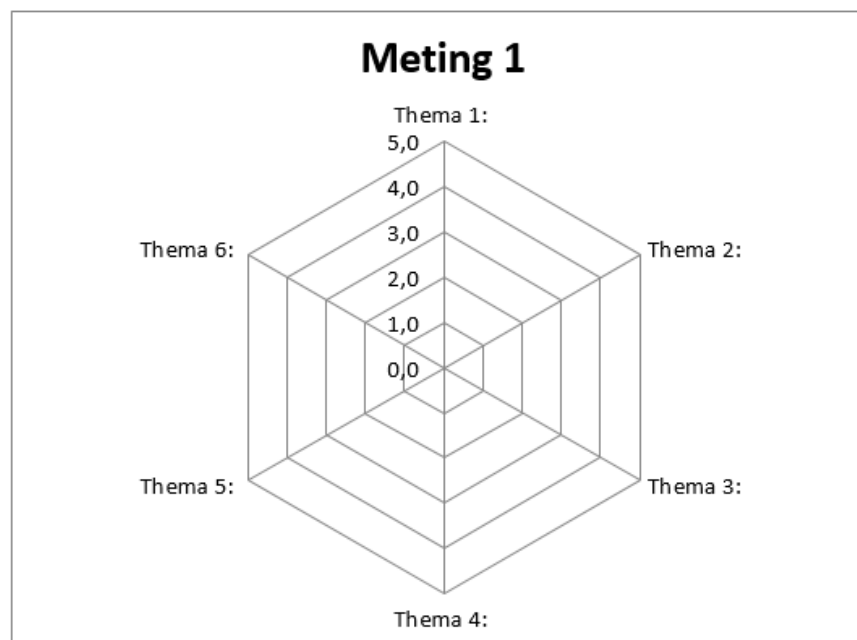
Bron: [Jongeren Op Gezond Gewicht](#) (2018). Bewerking: Mulier Instituut.

4. Werkblad ervaren effect

Om ervaren effect te meten, worden met dit instrument zes thema's met behulp van een aantal stellingen beoordeeld. U kunt deze thema's en stellingen zelf formuleren aan de hand van de doelen binnen uw gemeente of wijk. Buurtsportcoaches, leidinggevend en andere betrokkenen vullen de stellingen in en geven een score tussen 0 en 5. De bedoeling is om de kwaliteit en de ervaren effecten van de regeling te inventariseren. De uitkomsten worden weergegeven in een spinnenweb-grafiek. Bij het invullen van dit instrument kan de toelichting van de betrokkenen worden gebruikt als kwalitatieve gegevens voor de evaluatie. [Klik hier voor een link naar het Excelinstrument, het inventariseren van ervaren effecten](#). Zie ook [het voorbeeld van gemeente Soest](#) die deze methoden heeft geïntegreerd in haar monitorings- en evaluatiebeleid.

Voorbeeld uitkomst ervaren effect tool

	Meting 1	Meting 2	Meting 3
Thema 1:	0,0	0,0	0,0
Thema 2:	0,0	0,0	0,0
Thema 3:	0,0	0,0	0,0
Thema 4:	0,0	0,0	0,0
Thema 5:	0,0	0,0	0,0
Thema 6:	0,0	0,0	0,0

Bron: Gemeente Soest (2018).

5. Werkblad registratie activiteiten

Het is goed om samen met partners gegevens te verzamelen voor monitoring en evaluatie. Omdat vaak veel gegevens worden verzameld, is het nuttig om deze op een overzichtelijke manier bij te houden. Daarom is een Excelbestand gemaakt waarin per regel een activiteit staat waarvan alle relevante informatie genoteerd kan worden (bijvoorbeeld locatie, frequentie, aantal deelnemers, doelgroep, betrokken organisaties). [Klik hier voor een link naar het Excelinstrument, een registratieformulier voor buurtsportcoaches](#). Dit voorbeeld kan worden aangepast naar de lokale situatie.

Voorbeeld registratieformat Excel

Actiekenmerken											Doel v
ID	Wanneer vond de actie/activiteit plaats?	Ingevoerd door (naam)	Omschrijving actie/activiteit	Wijk(en) of hele gemeente	Doelgroep	Setting	Soort actie/activiteit	Frequentie actie/activiteit	Welk doel (1/3)?	Welk d	
Instructie	Open, datum	Open	Open	Gesloten	Gesloten	Gesloten	Gesloten	Gesloten	Gesloten	Gesloten	
				Hele gemeente	0 tot 4 jaar	Sport	Beweegactiviteit uitvoeren	Eenmalig	Vitalere ouderen	Vitalere ou	
				Deel gemeente	4 tot 12 jaar	Kunst & Cultuur	Beweegactiviteit organiseren	Wekelijks	Preventie eenzaamheid	Preventie e	
				Regio	12 tot 18 jaar	Onderwijs	Communicatie/PR	Maandelijks	Lokaal doel 3	Lokaal doel	
				Wijknaam 1:	18 tot 45 jaar	Welzijn	Bijeenkomst organiseren	Ieder kwartaal	Lokaal doel 4	Lokaal doel	
				Wijknaam 2:	45 tot 65 jaar	Jeugd(zorg)	Voorlichting	Ieder halfjaar	Lokaal doel 5	Lokaal doel	
				Wijknaam 3:	65-plussers	Gezondheidszorg	Individuele begeleiding	Jaarlijks	Lokaal doel 6	Lokaal doel	
					Mensen met een beperking	Gehandicaptenzorg	Overleg (intern + extern)		Lokaal doel 7	Lokaal doel	
					Mensen met migratieachtergrond	Buurt	Opleiden		Lokaal doel 8	Lokaal doel	
					Jeugd in arme wijken	Kinderopvang	Ondersteunen beleid/kader		Lokaal doel 9	Lokaal doel	
					Mensen met laag inkomen	Ouderen(zorg)	Contact maken/verbinden		Lokaal doel 10	Lokaal doel	
					Sportverenigingen	Bedrijfsleven	Gymles		Lokaal doel 11	Lokaal doel	
					Partners	Vluchtelingenwerk	Doorverwijzen		Lokaal doel 12	Lokaal doel	
									Lokaal doel 13	Lokaal doel	
									Lokaal doel 14	Lokaal doel	
									Lokaal doel 15	Lokaal doel	
									Niet van toepassing	Niet van toe	
1 (voorbeeld)	22-9-2018	Asha Gommers	Overleg werkgroep M&E	Hele gemeente	Partners	Sport	Bijeenkomst organiseren	Ieder halfjaar	Niet van toepassing	Niet van to	
2 (voorbeeld)	1-10-2018	Asha Gommers	Beweeggroep Fit op Leefijd	Deel gemeente	65-plussers	Buurt	Beweegactiviteit uitvoeren	Wekelijks	Vitalere ouderen	Preventie e	
3											
4											

Bron: Jongeren Op Gezond Gewicht (2018). bewerking: Mulier Instituut.

6. Werkblad vergelijking doelen en resultaten

In dit werkblad kunt u doelen voor activiteiten, prestaties, korte termijn effecten, middel lange termijn effecten en lange termijn effecten die u vooraf hebt geformuleerd, vergelijken met de resultaten die zijn behaald. Dit werkblad kan alleen worden ingevuld als vooraf doelen zijn gesteld en als de werkzaamheden zijn afgerond en genoteerd. Met dit ingevulde werkblad krijgt u een overzicht welke doelen wel of niet zijn behaald. Schuingedrukt is een voorbeeld toegevoegd. Op de volgende pagina is een voorbeeld bijgevoegd waarin dit hele werkblad is ingevuld.

	Middel	Activiteiten doel	Prestatie doel	Effect doel (Maak idealiter onderscheid tussen korte, middellange en lange termijn)
Doel(en) zoals vooraf geformuleerd: Neem over uit <u>werkblad doelen</u>		<i>Gesprekken voeren met welzijnsorganisatie, 2 ouderenzorgcentra, 5 sportaanbieders en buurthuis én een kennismakingsbijeenkomst organiseren.</i>		
Samenvatting van wat is gedaan of is bereikt omtrent dit doel: Neem activiteiten- en prestatiedoelen over uit <u>werkblad registratie activiteiten</u> , neem effectdoelen waar mogelijk over uit onderzoeken zoals bepaald bij het maken van de <u>monitorings- en evaluatieagenda</u> .		<i>3 gesprekken met welzijnsorganisatie A, B en C, 4 gesprekken met ouderenzorgcentrum K en L, 1 groepsgesprek met de 5 sportaanbieders, 1 gesprek met buurthuis, kennismakingsbijeenkomst georganiseerd</i>		
Conclusie omtrent dit doel (doel behaald?):		<i>Het doel is behaald</i>		

Bron: Mulier Instituut (2018).

Voorbeeld werkblad vergelijking doelen en resultaten

Als fte buurtsportcoach wordt ingezet, dan is er tijd om activiteiten op te zetten en het netwerk te versterken.

Als leerlingen nieuwe sporten leren kennen, dan vergroot dit de kans dat ze een sport ontdekken die ze leuk vinden.

Als de kinderen ontdekken hoe leuk de sport is, dan worden zij eerder lid van een sportvereniging.

	Middel	Activiteiten doel	Prestatie doel	Effect doel
Doel(en) zoals vooraf geformuleerd:	<i>Inzet: 4,5 fte buurtsportcoaches vanaf 2010.</i>	<i>Vanaf 2013 moet de buurtsportcoach bij leerlingen van de groepen 6 t/m 8 op alle 7 basisscholen in gemeente X jaarlijks nieuwe sporten introduceren door aanvullende lessen/aanbod. Elke leerling krijgt daardoor de mogelijkheid om aan minimaal 1 nieuwe sport per jaar mee te doen.</i>	<i>Minimaal drie kwart van de deelnemers waardeert de activiteiten als positief. Minimaal de helft van de kinderen neemt jaarlijks deel aan een nieuwe sport via de buurtsportcoachactiviteiten.</i>	<i>Toename van lidmaatschap bij verenigingen van minimaal 5 procent bij kinderen van 9-12 jaar in 2020 in gemeente X.</i>
Samenvatting van wat is gedaan of is bereikt omtrent dit doel:	<i>Sinds 2012 richt nog maar 2 fte buurtsportcoaches zich op de doelgroep 9-12-jarigen of basisscholen. In totaal is in gemeente X het aantal van 5 fte buurtsportcoach wel gerealiseerd</i>	<i>De buurtsportcoach heeft 20 clinics en extra gymlessen georganiseerd per jaar. 6 sportverenigingen zijn aangesloten en daarmee zijn 6 verschillende sporten geïntroduceerd. Van de 7 basisscholen in gemeente X, hebben 3 scholen elk jaar meegedaan, zijn 2 scholen tussentijds uitgevallen en moeten 2 scholen nog beginnen. Met 1 van de 2 scholen die nog moet beginnen zijn de plannen wel al concreet uitgewerkt.</i>	<i>Aan het einde van het schooljaar 2017-2018 heeft de buurtsportcoach aan de groepen gevraagd of ze het leuk vonden d.m.v. handen opsteken. In elke klas gaf bijna elke leerling aan de lessen leuk te vinden. Het is niet nagevraagd of de deelnemers ook nieuwe sporten hebben geleerd.</i>	<i>Het aantal kinderen dat lid is van een sportvereniging is in de gemeente nagenoeg gelijk gebleven (Kinderen in Tel meting 2010/2016). Het aantal aanvragen voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur is via de buurtsportcoach verdubbeld, wat een indicatie is dat meer kinderen die in armoede leven zijn gaan sporten.</i>
Conclusie omtrent dit doel (doel behaald?):	<i>Inzet buurtsportcoach is gerealiseerd. Doel is behaald, maar gaandeweg zijn andere keuzes voor doelgroepen genomen. De beoogde inzet fte voor kinderen 9-12 jaar is daarom niet gerealiseerd zoals vooraf in de doelstellingen was beoogd. Nieuwe doelstellingen moeten worden geformuleerd en uitgaan van de 2 vaste fte die beschikbaar zijn.</i>	<i>Doelstelling is niet behaald, het draagvlak op 3 scholen ontbreekt. Het is nog niet duidelijk waarom de 2 scholen zijn uitgevallen en hoe dit weer opgepakt kan worden. Op de scholen waar de buurtsportcoach actief is, zijn wel verschillende sporten geïntroduceerd aan de beoogde doelgroep.</i>	<i>De deelnemende kinderen zijn (zeer) enthousiast over de extra activiteiten. Doordat 6 verschillende sporten zijn betrokken, is de kans groot dat kinderen deel hebben genomen aan een nieuwe sport, maar niet jaarlijks aan één nieuwe. De buurtsportcoach zal elk jaar nieuwe sporten moeten vinden voor een divers aanbod.</i>	<i>Vanwege de toename in aanvragen van de buurtsportcoach aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur, lijkt het alsof kinderen in armoede de weg naar de sportverenigingen beter kunnen vinden. Of ook daadwerkelijk de toename van 5 procent is gehaald is niet duidelijk.</i>

Bron: Mulier Instituut (2018).

